

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 302/2011-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. júla 2011 predbežne prerokoval sťažnosť MVDr. G. K., V., zastúpeného advokátkou JUDr. T. P., Ž., ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Co/51/2011 a jeho uznesením z 1. marca 2011, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť MVDr. G. K. o d m i e t a z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. mája 2011 doručená sťažnosť MVDr. G. K., V. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. T. P., Ž., ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej

len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Co/51/2011 a jeho uznesením z 1. marca 2011 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

Zo sťažnosti sťažovateľa a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa voči obchodnej spoločnosti S., s. r. o., B., domáha práva na ochranu osobnosti a náhrady nemajetkovej ujmy v sume 250 000 €, konanie o jeho žalobe je vedené na Okresnom súde Veľký Krtíš (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 1 C/83/2010. Okresný súd rozhodol uznesením č. k. 1 C/83/2010-260 z 3. decembra 2010 (ďalej aj „napadnuté uznesenie okresného súdu“) tak, že sťažovateľovi nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov. O odvolaní sťažovateľa proti tomuto uzneseniu rozhodol krajský súd uznesením č. k. 13 Co/51/2011-285 z 1. marca 2011 tak, že uznesenie okresného súdu potvrdil.

V súvislosti s napadnutým uznesením krajského súdu sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol:

„Odporca nedal vo svojom rozhodnutí relevantnú odpoveď na odvolacie námietky sťažovateľa. Ponechal úplne bez povšimnutia vek a zlý zdravotný stav sťažovateľa. V dôvodoch napadnutého rozhodnutia uvádza nepravdivé údaje, keď označuje sťažovateľa za vlastníka poľnohospodárskych a lesných pozemkov a bytu v P., keď sťažovateľ je v skutočnosti len spoluvlastníkom označených nehnuteľností. Zmieňuje sa o príjme sťažovateľa, ktorý mal pred viac ako štyrmi rokmi pred podaním žaloby a nezobral vôbec do úvahy, že sťažovateľ je od roku 2007 poberateľom starobného dôchodku. Odporca opomenul, že poľnohospodárske a lesné pozemky majú nízku hodnotu a ani nežiadal vyčíslenie ich hodnoty.

Nemôže byť v súlade s princípmi právneho štátu, spravodlivosti a práva na súdnu ochranu priznanú čl. 46 ods. 1 Ústavy... , taký postup všeobecných súdov keď žalobcovi vnucujú, aby rozpredal svoj majetok a zaplatil súdny poplatok, inak sa súdnej ochrany nedočká.

Sťažovateľovi bol vyrubенý... súdny poplatok vo výške 7.566,- EUR, ktorého výška 23,86x preyšuje minimálnu mzdu upravenú na 317,- EUR od 01. 01. 2011.

Súdny poplatok predstavuje takmer ročný starobný dôchodok sťažovateľa (presne 11,64 x prevyšuje mesačný dôchodok).

Tým, že sa odporca stotožnil s dôvodmi súdu prvého stupňa vlastne vyslovil názor, že pri skúmaní rozsahu majetku sa skúma aj majetok osoby, ktorá nie je účastníkom konania (manželka sťažovateľa) a občan má speňažiť svoj majetok vrátane bytu a takto si zabezpečiť finančné prostriedky na zaplatenie súdneho poplatku. V konečnom dôsledku si sťažovateľ musel požičať finančnú hotovosť na zaplatenie súdneho poplatku, pretože hrozilo zastavenie konania pre nezaplatenie súdneho poplatku.

Súd prvého stupňa písomne požiadal dňa 12. 01. 2011 (po rozhodnutí z 03. 12. 2010) o oznámenie výšky úspor sťažovateľa s uvedeným čísiel účtov. Sťažovateľ požadované údaje s poslednými výpismi z účtu zaslal dňa 20. 01. 2011. Odporca napriek tvrdeniu, že vec prejednal (?) sa s listinným dôkazom, ktorý bol predložený na výzvu súdu prvého stupňa v dôvodoch rozhodnutia vôbec nevysporiadal. ...

Podľa názoru sťažovateľa z ustanovenia § 138 ods. 1 O. s. p. možno vyvodit', že je v záujme účastníka konania... preukázať, že spĺňa zákonom ustanovenú podmienku, podľa ktorej jeho pomery odôvodňujú priznanie oslobodenia. Sťažovateľ túto podmienku splnil.

... krajský súd sa pri rozhodovaní v otázke súdneho poplatku dôsledne nevyrovnal s konkrétnymi okolnosťami prípadu sťažovateľa a vychádzal iba z formálnej citácie príslušných ustanovení právnych predpisov o úprave súdnych poplatkov. ...

Sťažovateľom napadnuté rozhodnutie odporcu nedáva odpoveď na otázky nastolené v odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa. Vôbec nehodnotí dôkaz predložený sťažovateľom dňa 20. 01. 2011 na výzvu súdu prvého stupňa po jeho rozhodnutí a ktorý jasne preukazuje hotovostné finančné možnosti sťažovateľa. ...

Sťažovateľ zastáva názor, že rozhodnutie napadnuté ústavnou sťažnosťou v časti jeho odôvodnenia trpí vadou, ktorá je v podstate porušením základného práva... [podľa] čl. 46 a nasl. Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru... Podľa konštantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva... a ústavného súdu SR... treba za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia.

... s... uvedenými požiadavkami je v rozpore nielen úplný či čiastočný nedostatok dôvodov rozhodnutia, ale napr. aj existencia extrémneho nesúladu medzi právnymi závermi

súdu a jeho skutkovými zisteniami, resp. prípad, keď právne závery zo skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii nevyplývajú a napokon i len všeobecné súhrnné zistenia bez špecifikácie jednotlivých dôkazov, z ktorých mali byť tieto zistenia vyvozené.“

Na základe týchto skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„... Základné právo MVDr. G. K... podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy... a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 13Co/51/2011-285 z 01. 03. 2011 porušené bolo.

... Uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 13Co/51/2011-285 z 01. 03. 2011 zrušuje a prikazuje vo veci znovu konať a rozhodnúť.

... MVDr. G. K. priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 5.000,-EUR..., ktoré je Krajský súd v Banskej Bystrici povinný mu vyplatiť do dvoch mesiacoch od právoplatnosti tohto nálezu.

... Krajský súd v Banskej Bystrici je povinný v lehote jedného mesiaca od právoplatnosti nálezu nahradiť trovy konania MVDr. G. K. na účet právnej zástupkyne... tak ako budú vyčíslené na výzvu Ústavného súdu SR.“

Návrh na priznanie finančného zadosťučinenia sťažovateľ odôvodnil *„pretrvávajúcim pocitom neistoty, ktorý vyplýva zo situácie, keď má faktický a právny záujem na ochrane svojich osobnostných práv a všeobecné súdy mu vytvárajú prekážky pri dostupnosti ústavou priznaného právna súdnu ochranu. Stav vytvorený odporcom pociťuje ako krivdu a nespravodlivosť aj vo vzťahu k jeho doterajšiemu spôsobu života a vo vzťahu k výsledkom jeho celoživotnej práce v prospech spoločnosti. Nepovažuje za spravodlivé keď v záujme dosiahnutia ochrany svojich osobnostných práv si vo veku 65 rokov musel zobrať nemalú pôžičku, ktorou nepriamo dokonca zaťažil aj svoju rodinu.“*

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu za zjavne neopodstatnenú možno považovať sťažnosť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany

ústavnosti. Z tohto ústavného postavenia vyplýva, že úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je založená na princípe subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch do týchto práv alebo slobôd rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, ak by účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom neboli zlučiteľné s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. V nadväznosti na to nie je ústavný súd zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

V sťažnosti sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu ako odvolacieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Co/51/2011 a jeho uznesením z 1. marca 2011.

Krajský súd ako odvolací súd skúmal vecnú správnosť napadnutého uznesenia okresného súdu, ktorým tento nevyhovel žiadosti sťažovateľa o oslobodenie od súdnych poplatkov, pričom uviedol:

„V dôsledku podaného odvolania krajský súd vec prejednal v medziach daných ustanovením § 212 ods. 1 OSP a uznesenie okresného súdu podľa ustanovenia § 219 ods. 1 a 2 OSP potvrdil z týchto dôvodov.

Okresný súd rozhodol na základe dostatočne zisteného skutkového stavu, tento správne právne posúdil a preto odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého uznesenia. Uznesenie okresného súdu potvrdil.

K veci dodáva, že zistené majetkové pomery žalobcu neodôvodňujú jeho oslobodenie od súdnych poplatkov. Je vlastníkom poľnohospodárskych a lesných pozemkov (podľa zápisov na listoch vlastníctva - číslo listu 231-252 spisu) vo výmere 83 ha 1745 m², ako poslanec Národnej rady Slovenskej republiky mal hrubý príjem 134 336,59 eura (v rokoch 2002 - 2006, číslo listu 279 spisu), je tiež vlastníkom bytu v P. ...

V tomto štádiu konania preto nie je dôvod prihliadať na to, či žalobca je schopný zaplatiť súdny poplatok z návrhu, ak je len na ňom, akú náhradu nemajetkovej ujmy požaduje. V opačnom prípade by totiž žalobca neniesol žiadnu zodpovednosť za to, že ju uplatnil v neadekvátnej sume. Navyše, ani podľa odvolacieho súdu súdny poplatok v sume 7 566 eur (číslo listu 45 spisu) nie je v takej sume, aby ho žalobca nebol schopný zaplatiť.“

Odôvodnenie uznesenia krajského súdu nemožno posudzovať izolovane a je potrebné ho skúmať vo vzájomnej súvislosti s odôvodnením uznesenia okresného súdu (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 331/09, IV. ÚS 342/2010). Z toho dôvodu je pre ústavný súd relevantné skúmať aj odôvodnenie uznesenia okresného súdu.

Okresný súd v relevantnej časti odôvodnenia svojho uznesenia z 3. decembra 2010 poukazuje na skutkové zistenia týkajúce sa pomerov sťažovateľa:

„Z vyplneného potvrdenia o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch na oslobodenie od súdnych poplatkov (čl. 219) vyplýva, že žalobca je dôchodcom, ako dôvody pre ktoré žiada oslobodiť od súdnych poplatkov uvádza vek a zdravotný stav. ... Žalobca ako iné okolnosti, ktoré by mohli vplývať na oslobodenie od súdnych poplatkov označil Bechtererovú nemoc, vysoký krvný tlak a operáciu dolných končatín manželky na následky úrazu. ...

Zo Správy Katastra V. (čl. 230-254) vyplýva, že žalobca je vlastníkom početného hnutelného majetku a to na LV 200, 214, 284, 291, 418, 518 v k. ú. B., LV 54, 737 v k. ú. L., LV 724, 736, 844, 851, 874, 893, 921, 1003, 1052, 1129, 1130, 1191, 1220, 1367 z k. ú. O. a L V 608 z k. ú. L V 596 z k. ú. T.

Z obsahu správy z Okresného riaditeľstva PZ v L. (čl. 87 spisu) vyplýva, že navrhovateľ je držiteľom motorového vozidla Rover 75 2,5 V6 kategórie AA sedan. Z obsahu listín Registrového súdu (Okresného súdu B.) vyplýva, že zakladateľmi spoločnosti M., a. s. v čase založenia M., a. s., boli žalobca a jeho manželka (čl. 89) Základné imanie zakladajúcej spoločnosti bolo rozdelené na 10 ks akcií na meno v listinnej podobe, pričom menovitá podoba jednej akcie na meno predstavovala 10 000,- Sk. ... výška základného imania podľa aktuálneho platného výpisu predstavuje 81 7234,28,- Eur. Menovitá hodnota akcie predstavuje sumu 331,93,- Eur. Podľa prezenčnej listiny zo zasadnutia valného zhromaždenia akcionárov (čl. 115 spisu) je navrhovateľ držiteľom 50 akcií v hodnote 500 000,- Sk. Rovnako manželka žalobcu K. K. je držiteľkou 50 akcií v rovnakej hodnote. Z výpisu obchodného registra (čl. 137 spisu) ďalej vyplýva, že manželka žalobcu K. K. je konateľkou spoločnosti S. spoločnosť, s. r. o. Spoločníkom uvedenej spoločnosti je žalobca s výškou splateného vkladu 16 596,- Eur (500 000,- Sk). Zo správy z Geodetického a Kartografického ústavu B. súd zistil, že spoločnosť M., a. s. vlastní početná nehnuteľností evidované u Správy katastra V. v k. u. M. a k. ú. Z. (čl. 145 až 194 spisu).

Zo správy z Geodetického a Kartografického ústavu B. (čl. 142) ďalej vyplýva, že žalobca je spolu s manželkou vlastníkom bytu číslo 4 a 6 s rozlohou 147 + 87 m² evidovaného na LV č. 6200 k. ú. P. Manželka žalobcu je spoluvlastníkom bytového domu a bytu č. 2 evidovaného u Správy katastra K., katastrálneho územia Z. evidovaných pod súpisným číslom 4757 na parcele 5558/1 v podiele 2/12 s rozlohou bytu 214 m². (čl. 143 spisu) Manželka žalobcu je spoluvlastníčkou početnej ornej pôdy a lesných pozemkov evidovaných na LV č. 1265 v k. ú. Z. (čl. 143 a čl. 144).“

Okresný súd na takto zistený skutkový stav aplikoval § 138 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) a uviedol:

„Z obsahu spisu nesporne vyplýva, že zo strana žalobcu je možné konštatovať, že sa podaním domáha ochrany osobnosti a náhrady nemajetkovej ujmy spojenej so zásahom do jeho osobnostných práva. V prípade návrhu žalobcu, ktorý je riadne označený a splňa náležitosti v zmysle kritérií § 79 ods. 1 a 2, § 42 ods. 3 O. s. p. je možné konštatovať, že postup žalobcu nemožno považovať za zrejme bezúspešne a svojvoľné uplatnenie resp. bránenie práva. Z predložených a súdom zistených skutočností ohľadne majetkových a osobných pomerov vyplýva, že žalobca je vlastníkom a spoluvlastníkom početného nehnuteľného majetku, spolu s manželkou je žalobca vlastníkom akcií obchodnej spoločnosti, ktorú vzhľadom na vlastníctvo početného nezaťaženého nehnuteľného majetku nemožno považovať za majetok, ktorý by nebol speňažiteľný. Výška súdneho poplatku za konanie predstavuje sumu 7 556,- Eur (položka 7b sadzobníka súdnych poplatku ako 3 % výšky z uplatnenej nemajetkovej ujmy) Podľa názoru súdu nie je vzhľadom na jeho majetkové pomery bezpochyby preukázané, že osobné, rodinné a majetkové pomery nedovoľujú žalobcovi zaplatiť súdom požadovaný súdny poplatok. Žalobca preukázal, že má zdravotné problémy, no z jeho strany nebolo hodnoverne preukázané, že vzhľadom na majetkové pomery jeho výdavky spojené s liečbou by neumožnili využiť majetok v jeho vlastníctve resp. spoluvlastníctve k zaplateniu súdneho poplatku.“

Základom argumentácie sťažovateľa je jeho nesúhlas s právnym názorom krajského súdu ako odvolacieho súdu, pričom argumentuje najmä tým, že sa krajský súd nevysporiadal s konkrétnymi okolnosťami prípadu, neodpovedal na všetky odvolacie námietky sťažovateľa a svoje uznesenie riadne neodôvodnil.

Podľa § 138 ods. 1 OSP na návrh môže súd priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva.

Konanie podľa § 138 ods. 1 OSP sa začína na návrh účastníka, ktorý musí preukázať, že jeho pomery odôvodňujú oslobodenie od súdnych poplatkov a že v jeho prípade nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Navrhovateľ v konaní podľa § 138 ods. 1 OSP je povinný označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení

(§ 79 ods. 1 a § 120 ods. 1 OSP) a je povinný k žiadosti pripojiť listinné dôkazy, na ktoré sa odvoláva (§ 79 ods. 2 OSP). Tento účastník je zodpovedný za výsledok konania, ktorý je závislý od skutkových zistení a ním navrhnutých a súdom vykonaných dôkazov. Ak dostatočne nepreukáže svoje tvrdenia o tom, že spĺňa predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov (neunesie dôkazné bremeno), súd jeho žiadosť zamietne (resp. tejto žiadosti nevyhovie).

Z odôvodnenia uznesenia krajského súdu vyplýva, že návrhu sťažovateľa na ustanovenie zástupcu nevyhovelo z dôvodu, že *„zistené majetkové pomery žalobcu neodôvodňujú jeho oslobodenie od súdnych poplatkov“*, v tejto súvislosti prihliadol na vlastníctvo *„poľnohospodárskych a lesných pozemkov... vo výmere 83 ha 1745 m²“* a tiež na to, že sťažovateľ ako *„poslanec Národnej rady Slovenskej republiky mal hrubý príjem 134 336,59 eura (v rokoch 2002-2006...), je tiež vlastníkom bytu v P.“*. Krajský súd takto dospel k záveru, že zistené majetkové pomery sťažovateľa neodôvodňujú oslobodenie od súdnych poplatkov. Krajský súd sa tiež v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého uznesenia okresného súdu. Podľa odôvodnenia predmetného uznesenia okresného súdu hlavným dôvodom na nepriznanie oslobodenia od súdnych poplatkov bol záver, že *„nie je vzhľadom na jeho majetkové pomery bezpochyby preukázané, že osobné, rodinné a majetkové pomery nedovoľujú žalobcovi zaplatiť súdom požadovaný súdny poplatok“*. Okresný súd tento záver založil na zistení, že sťažovateľ *„je vlastníkom početného [ne]hnutel'ného majetku... je držiteľom motorového vozidla Rover 75 2,5 V6 kategórie AA sedan... spolu s manželkou vlastníkom bytu číslo 4 a 6 s rozlohou 147 + 87 m²... manželka žalobcu je spoluvlastníkom bytového domu a bytu č. 2... je spoluvlastníčkou početnej ornej pôdy a lesných pozemkov...“*. Okresný súd prihliadol tiež na skutočnosť, že sťažovateľ je akcionárom v akciovej spoločnosti (*„Podľa prezenčnej listiny zo zasadnutia valného zhromaždenia akcionárov (čl. 115 spisu) je navrhovateľ držiteľom 50 akcií v hodnote 500 000,- Sk...“*) a spoločníkom v spoločnosti s ručením obmedzeným (*„Spoločníkom uvedenej spoločnosti je žalobca s výškou splateného vkladu 16 596,- Eur (500 000,- Sk...“*). Pokiaľ ide o zdravotný stav sťažovateľa, okresný súd uviedol, že sťažovateľ *„preukázal, že má zdravotné problémy, no z jeho strany nebolo hodnoverne preukázané, že vzhľadom na majetkové pomery jeho výdavky spojené s liečbou by*

neumožnili využiť majetok v jeho vlastníctve resp. spoluvlastníctve k zaplateniu súdneho poplatku“.

Z postupu okresného súdu a krajského súdu a jeho uznesení je zrejmé, že tieto všeobecné súdy prerokovali žiadosť sťažovateľa o oslobodenie od súdnych poplatkov a sťažovateľovi poskytli možnosť preukázať, že jeho pomery odôvodňujú oslobodenie od súdnych poplatkov. Na základe zistených skutočností dospeli k záveru, že zistené majetkové pomery sťažovateľa neodôvodňujú oslobodenie od súdnych poplatkov, pričom sťažovateľ nepreukázal, že náklady v súvislosti s jeho nepriaznivým zdravotným stavom sú také, že by mu neumožňovali zaplatiť predmetný súdny poplatok.

Ústavný súd na základe uvedeného konštatuje, že postup krajského súdu ako odvolacieho súdu v spojení s postupom okresného súdu pri rozhodovaní o žiadosti sťažovateľa o oslobodenie od súdnych poplatkov nie je svojvoľný, teda arbitrárny, je v súlade s procesnoprávnymi predpismi (napr. § 120 ods. 1 a § 138 ods. 1 OSP) a krajský súd ako odvolací súd v spojení s okresným súdom svoje závery primerane odôvodnili. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, v ktorej konštatoval, že postup súdneho orgánu, ktorý koná v súlade s procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi konania v občianskoprávnej alebo trestnoprávnej veci, nemožno považovať za porušenie základného práva na súdnu ochranu (prípadne porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97). Ústavný súd nezistil žiadne také skutočnosti, ktoré by naznačovali možnosť porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu (a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) postupom a rozhodnutím krajského súdu.

Neobstojí námietka sťažovateľa, že vzhľadom na výšku jeho starobného dôchodku a stav peňažnej hotovosti na účte v banke nemôže zaplatiť predmetný súdny poplatok bez toho, aby si nepožičal peniaze, prípadne nepredal časť svojho majetku. Zo znenia § 138 ods. 1 OSP vyplýva, že sa skúmajú celkové pomery žiadateľa o oslobodenie od súdnych poplatkov, pričom sa prihliada nielen na jeho aktuálne zárobkové pomery, ale aj na celkové majetkové pomery, pričom do majetkového substrátu účastníka všeobecné súdy správne zahrňujú nielen peňažné prostriedky, ale aj majetok v inej forme. Z toho dôvodu postup

krajského súdu, ktorý prihliadol na všetok majetok sťažovateľa pri posudzovaní jeho žiadosti, nemožno hodnotiť ako arbitrárny, a tak v rozpore so základným právom sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Znaký svojvôle, prípadne zjavnej neodôvodnenosti nevykazuje ani postup krajského súdu, ktorý potvrdil záver okresného súdu, že sťažovateľ dostatočne nepreukázal, že jeho výdavky spojené s nepriaznivým zdravotným stavom mu vo vzťahu k jeho majetkovým pomerom znemožňujú zaplatiť vyrubený súdny poplatok.

Pokiaľ ide o námietku sťažovateľa, že okresný súd skúmal aj majetok osoby, ktorá nie je účastníkom konania, táto námietka je čiastočne relevantná. Odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu v spojení s odôvodnením uznesenia okresného súdu dôsledne nerozlišuje, ktoré majetkové hodnoty sú výlučným vlastníctvom sťažovateľa a ktoré sú spoločne vlastnené s jeho manželkou. Taktiež nie je zrejmé, či spoločne vlastnené majetkové hodnoty sú v podielovom spoluvlastníctve (§ 137 a nasl. Občianskeho zákonníka) alebo sú v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov (ďalej aj „BSM“) (§ 143 a nasl. Občianskeho zákonníka). Napriek tomuto nedostatku v odôvodnení napadnutého uznesenia krajského súdu v spojení s odôvodnením uznesenia okresného súdu všeobecné súdy zistili majetkové pomery sťažovateľa do tej miery, že aj v prípade hodnotenia majetkových pomerov sťažovateľa pre neho v tom najpriaznivejšom režime (všetky majetkové hodnoty sťažovateľa sú v podielovom spoluvlastníctve s jeho manželkou, prípadne v BSM) sú zistenia aj podľa názoru ústavného súdu dostatočné pre záver, že u sťažovateľa nie sú dané dôvody na oslobodenie od súdnych poplatkov, preto ani vo vzťahu k týmto skutočnostiam nie je možné považovať závery krajského súdu za arbitrárne alebo zjavne neodôvodnené.

Ústavný súd v tejto situácii zdôrazňuje, že zisťovanie majetkových pomerov manželky sťažovateľa bolo relevantné s prihliadnutím na prípadné bezpodielové spoluvlastníctvo sťažovateľa a jeho manželky a tiež na zákonný princíp zásadne rovnakej životnej úrovne manželov spojený so vzájomnou vyživovacou povinnosťou medzi manželmi (napr. § 18, § 71 ods. 1 a 2 zákona č. 36/2005 o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Sťažovateľ v sťažnosti namieta, že napadnuté uznesenie krajského súdu obsahuje minimum odôvodnenia, čím malo dôjsť k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej, pokiaľ ide o požiadavky na odôvodnenie rozhodnutia súdu v limitoch čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 46 ods. 1 ústavy, ústavný súd sa už odvolal na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), podľa ktorej čl. 6 ods. 1 dohovoru súd síce zaväzuje, aby odôvodnil svoje rozhodnutie, čo však neznamená, že sa vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie, ktorá vyplýva z čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa záverov ESLP možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu (rozhodnutie vo veci Ruiz Torija proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 288). Znamená to, že odôvodnenie rozhodnutia nemusí dať odpoveď na každú poznámku, pripomienku alebo návrh, ak ide o takú otázku, ktorá nie je relevantná a nevyhnutná pre dané rozhodnutie.

Súčasťou základného práva na súdnu ochranu je aj právo na odôvodnenie zodpovedajúce zákonu, ktorého štruktúra je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 OSP a aplikuje sa aj na uznesenie (§ 167 ods. 2 OSP). Táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní v rozsahu, ak tento zákon neustanovuje inak (§ 211 ods. 2 OSP). Odlišnú úpravu k § 157 ods. 2 OSP pre odvolacie konanie obsahuje § 219 ods. 2 OSP, podľa ktorého ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní teda nemá odpovedať na každú námietku alebo argument uvedený v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní. Odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu je vzhľadom na predmet konania dostatočné a v spojení s odôvodnením uznesenia okresného súdu záver krajského

súdu nemožno považovať za zjavne neodôvodnený; záver krajského súdu je logický a vyplýva z výkladu platnej právnej úpravy. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom krajského súdu ako odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným.

Sťažnosť sťažovateľa je preto zjavne neopodstatnená pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom a uznesením krajského súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. júla 2011